

forskningar i Sveriges konsthistoria, med vilkor att han vid hvarje års slut skulle aflemna gjorda anteckningar till Fria Konsternas Akademi. Enligt härhos bifogade bilagor har Herr Mandelgren äfven för året 1867 fullgjort denna föreskrift och derjemte låtit utgifva andra häftet af sina *samlingar till Svenska konst- och odlingshistorien*. Det är med anledning häraf som jag vågar vördsamligen föreslå:

att Riksdagen täcktes bevilja ett årligt understöd åt Herr Artisten Mandelgren af 1,500 R:dr, med vilkor att han årligen till Fria Konsternas Akademi inlemnar de afteckningar och ritningar som han under året verkställt.

Stockholm den 25 Januari 1868.

L. Landgren.

N:o 39.

Af Herr Landgren L.: angående åtgärders vidtagande till hümmande af lösdrifveriet och tiggeriet i landet.

Den nyare samhällsrättens fordran, att namn och sak skola beledsaga hvarandra är lika rättmätig som löftesrik. I verkligheten visar den sig dock ännu svår att genomföra. Icke minst gäller detta om vår fattigvård. Då Svenska allmänheten underkastades en allmän beskattning för detta ändamål genom den Kongl. Författningen 1847, så hette det, att alla fattiga skulle vårdas inom sin försörjningsort och att ingen kommun vidare skulle besväras af kringströfvande tiggare. En märkbar förändring visade sig också under de första åren; men då Staten ej ville belasta sig med de personer som ej kunde tilldömas något visst fattigvårdssamhälle, så slappades eftersynen, och på vissa ställen har kronobetjeningen fått tillägelse att behandla denna sak med urskiljning, hvilket vid tillämpningen betyder

detsamma

detsamma som att ej dermed befatta sig. Tiggare- och landstrykareströmmen, hejdad för en tid, har derföre svällt upp till den grad, att mången husfader på landet måste på dessa främlingar offra nära lika mycket födomedel som åtgår för hans hushåll, oberäknadt hvad som stundom olofligen tillgripes. Ty en person, som genomvandrar riket, kan utan all fara och påföljd stjäla ända till 15 R:dr inom hvarje länsmansdistrikt, ty om han också ertappas någon gång och stämmas, så bugar han och lofvar att infinna sig samt fortsätter lugnt till nästa område, der samma operation begynnes och så allt fort utan att något skydd finnes mot hans tilltagsenhet. Till och med om det skulle roa honom att inställa sig vid tingen, så är hans ställning ej sämre derigenom att han fälles för snatteri, ty han måste hafva tid och frihet att anskaffa bötesbeloppet, hvarifrån ingen anser sig kunna hindra honom. Att kronobetjeningen under sådana förhållanden skulle utöfva någon kontroll öfver den ärlige tiggaren, vore visserligen en orimlighet.

Imellertid är ropet så högljuddt, att Riksdagen bör vidtaga någon åtgärd till det ondas hämmande, att jag skulle illa motsvara mina kommittenters förtroende om jag ej sökte att inom Kamrarne skaffa det gehör. Gefleborgs läns landsting har nyligen tillsatt en komité för att behandla denna sak; men hvad skall ett enda landsting kunna uträtta, om det ej understöddes af enahanda åtgärder inom de öfriga länen, men framför allt af de offentliga myndigheterna. Inom många socknar har man inrättat spisningsställen och nattherbergen, dit tiggarna hänvisas. Man ålägger således folket en ny utomordentlig beskattning; men landstrykarne lära väl dessutom veta att med lock eller pock anlita den enskilda välgörenheten allt framgent äfven i sådana kommuner.

Huru länge skall då ett sådant tillstånd fortfara? Finnes ej någon annan utväg än att med korslagda armar se det onda för hvarje decennium tilltaga, till dess det slutligen vuxit öfver våra hufvuden? Skåda vi saken ifrån den kristliga kärlekens synpunkt, så kan väl ingenting omenskligare gifvas, än att låta midt ibland oss en proletariatsklass uppväxa utan vård, uppfostran och tillsyn i det djupaste lekamliga och andliga elände. Se vi åter frågan ifrån rättvisans synpunkt, så är det visserligen i högsta grad obilligt, att en fattig men arbetsam allmogé, som med knapp nöd kan berga sig sjelf, skall tvingas att derutöfver mata en sådan skara lättingar och dagdrifvare.

Då pauperismen är en samhällsskada som trycker alla civiliserade samhällen, så hafva inom alla Europas folk mer eller mindre ändamålsenliga åtgärder blifvit vidtagna till det ondas afhjelpande. Att om dessa åtgärders resultat inhemta kännedom torde vara icke mindre viktigt än om de dugligaste försvarsvapen mot utländskt våld. Särskildt skulle jag förmoda, att Norges fattigvårdsväsen, sådant det är ordnad genom författningen af den 6 Juni 1863, för oss erbjuder det läro-

rikaste föredöme, eftersom detta folk i lagstiftningsväg plägar skära kläderna efter kroppen och verkställa hvad det en gång beslutat, hvarförutan dess förhållanden på det närmaste öfverensstämma med de Svenska. Särskildt vill jag fästa uppmärksamheten derpå att besagda Norska författning bekräftar rättigheten af de yrkanden, som jag ofta hört upprepas, att arbetshus måtte upprättas i de särskilda länen. Men ehvad man än beslutar, så är ingenting förderfligare än att slappas af och stadna på halfva vägen. Med anledning häraf vågar jag vördsamligen föreslå,

att Riksdagen tacktes till Kongl. Maj:t ingå med en underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t tacktes genom sakkunnige män låta utreda, hvilka åtgärder kunna och böra vidtagas med hänseende till den tiggande landstrykarebefolkningen, och i händelse Riksdagens medverkan erfordras, derom så fort ske kan aflåta nådig Proposition.

Stockholm den 25 Januari 1868.

L. Landgren.

N:o 40.

Af Herr Landgren, L.: angående beviljande af ett låneanslag å 156,666 R:dr 67 öre för utsträckning af jernvägen mellan Hudiksvall och sjöarne Dellen.

Att med en jernvägslinie från Hudiksvall till Ljusnan sammanbinda staden med vestra Helsingland, Herjeådalen och sydvästra Jemtland, hvilka derifrån måste hemta sina förnödenheter, har länge varit föremål för öfverläggningar inom denna landsort. Hela linien har ock af vederbörande ingenjör blifvit uppmätt och kostnadsförslag uppgjort, ehuru omständigheterna icke medgifvit och ännu icke medgifva tanken på planens utförande i sin helhet. Men redan vid 1856 års riksdag